

Data
Iunie 2023

COMUNICAT DE PRESĂ

Finalizare proiect **Realizarea documentației tehnico-economice aferente obiectivului de investiții „Reabilitare clădire Calea Aurel Vlaicu, nr. 41-43 Arad (Casa M.A.R.T.A.)” – Fosta clădire administrativă a Fabricii ASTRA**

În urma **contractului de finanțare nerambursabilă pentru realizarea documentației tehnico-economice**, semnat în 20.04.2022 între **Municipiul Arad** și **Institutul Național al Patrimoniului**, aferent obiectivului de investiții **„Reabilitare clădire Calea Aurel Vlaicu, nr. 41-43 Arad (Casa M.A.R.T.A.)” – Fosta clădire administrativă a Fabricii ASTRA** în cadrul programului **Timbrul Monumentelor Istorice**, a rezultat o **documentație tehnică (D.A.L.I.)**.

Casa M.A.R.T.A., construită în perioada 1900-1910, este clădirea în care a funcționat prima fabrică de automobile și motoare de pe actualul teritoriu al României, reprezentând epoca de pionierat a industriei de automobile.

În 1891, Primăria a acordat, cu titlu gratuit, un teren cu o suprafață de 7 ha societății lui Johann Weitzer (1832 – 1902) din Graz (Austria), specialist al turnării metalelor și fabricării mijloacelor de transport, pentru a fonda Fabrica de mașini, de vagoane și turnătorie de fier Johann Weitzer SA. Prin investițiile realizate, fabrica dispunea de toate utilajele necesare producerii vagoanelor de călători și marfă, cisterne, poduri metalice, motoare Diesel. În 1908, s-a constituit o nouă societate industrială, *Magyar Automobil Reszveny Tarsasag – Westinghouse Rendzer (Societatea Anonimă Maghiară de Automobile – sistem Westinghouse)*. Ridicarea clădirilor industriale și instalarea utilajelor s-a realizat rapid, pe o structură modernă, după proiectul reputatului cuplu de arhitecți arădeni Fodor și Reisinger.

În perioada 1896 – 1922, tipologia produselor s-a diversificat: s-au realizat 132 locomotive cu abur, destinate traficului de călători și marfă pe liniile secundare, alături de alte mașini și instalații, vagoane de tramvai, cazane cu aburi, mașini de zdrobit cânepa etc. În 1912, a fost organizat primul concurs de automobile, cu participarea unor prototipuri locale.

Situat pe Calea Aurel Vlaicu nr.41-43, imobilul, construcție și teren, au fost donate Municipiului Arad în 2020. Prin amplasare, formă constructivă și destinație industrială specifică începutului de secol XX, cu amprenta multiculturalității din zonă, clădirea are valoare istorică pentru

MUNICIPIUL ARAD

310130 Arad -România - Bd. Revoluției 75 - tel. +40-257-281850- fax +40-257-284744
www.primariaarad.ro - pma@primariaarad.ro

industria constructoare de mașini din România și Arad. În prezent, clădirea în stil Art Nouveau se află într-o stare avansată de degradare, atât la interior cât și la exterior, deoarece în ultimii 15 ani nu s-a desfășurat activități în incintă. Degradările sunt active, de intensitate critică, ce necesită intervenția urgentă.

Astfel, s-a impus restaurarea, consolidarea, reabilitarea și punerea în valoare a monumentului istoric și amenajarea terenului aferent, asigurarea unor funcțiuni adecvate, cu respectarea și conservarea elementelor constructive, asigurarea unui cadru optim de desfășurare a unor activități culturale, muzeale, de menținere vie a interesului pentru istoria industrială locală și națională.

Conceptul de restaurare al clădirii administrative a luat în considerare obligația de a nu dăuna monumentului, precum și menținerea acestuia pentru generațiile viitoare. Principiile generale care vor fi respectate sunt de conservare integrală și optimă, asigurarea accesibilității fizice și intelectuale și de sustenabilitate.

Printre intervențiile propuse în D.A.L.I., enumerăm:

- Corp C1-a (spațiu administrativ) – clădire declarată monument istoric
  - consolidări pereți structurali, planșee (beton și lemn), scări, inclusiv refacerea scării de beton și realizarea unui cadru de rigidizare transversală;
  - refacere integrală structura șarpantă și învelitoarea;
  - realizarea golurilor de ferestre conform planșelor de arhitectură, inclusiv refacerea buiandrugilor deformați/deteriorați;
  - refacerea pardoselilor, inclusiv placa suport a pardoselii din beton armat și a hidroizolației.

- Corp C1-b (hale cu acoperișuri boltite)
  - consolidări planșee în boltă cilindrică de beton armat prin ranforsări cu benzi și fâșii din fibră de carbon/sticlă, (la placa boltită și la arcele cu tiranți), cât și a stâlpilor de beton armat și a pereților structurali de zidărie;
  - redeschiderea ferestrelor–luminatoare înzidite;
  - refacere pardoselilor, inclusiv placa suport a pardoselii din beton armat, și a hidroizolației;
  - realizarea golurilor de ferestre și uși conform planșelor de arhitectură;
  - refacerea și suplimentarea scărilor;
  - realizarea unui mezanin pe structura metalică, cu scară metalică adiacentă;
  - realizarea unui lift;
  - introducerea unei placi de beton la etajul 1;
  - se vor reface buiandrugii deformați sau deteriorați;

MUNICIPIUL ARAD

310130 Arad -România - Bd. Revoluției 75 - tel. +40-257-281850- fax +40-257-284744
www.primariaarad.ro - pma@primariaarad.ro

- Corp C1-c (hale cu acoperișuri metalice)
  - consolidare fundații izolate de sub contraforții pereților de hală;
  - înglobarea și conectarea unor stâlpi de beton armat de contraforții de zidărie;
  - recondiționarea sau/și înlocuirea fermelor metalice inițiale;
  - realizarea de pereți de compartimentare noi la grupurile sanitare, din gipscarton pe structură metalică, conform propunerii de specialitate arhitectură;
  - realizarea de tavane din gipscarton pe structură metalică în spațiile de serviciu;
  - realizarea de finisaje noi la pardoseli și pereți;
  - realizarea fațadelor cu cărămidă aparentă;
  - montarea unui sistem de captare și îndepărtare a apelor pluviale;
  - utilizarea surselor de energie verde (panouri fotovoltaice, panouri solare);
  - realizarea unei curți interioare;
  - realizarea unei fațade cortină pentru închiderea curții interioare;

De asemenea, în cursul implementării proiectului, a fost realizat un sondaj prin care cetățenii Municipiului Arad au putut să-și expună opiniile referitoare la monument.

Prin realizarea acestui proiect, Municipiul Arad se aliniază la primul dintre cele trei obiective prioritare stabilite de INP pentru anul 2022, respectiv **scoaterea din pericol a monumentelor istorice periclitare**, precum și cu obiectivului al doilea, respectiv **angajarea comunităților patrimoniale și a comunităților locale în protejarea monumentelor istorice**.

Valoarea totală a proiectului este **167.909 lei**, dintre care **139.868 lei reprezintă finanțare nerambursabilă**, iar 28.041 lei reprezintă contribuția proprie din bugetul local.

În ceea ce privește restaurarea, se previzionează a fi necesari **61.739.528,72 lei cu TVA** pentru a putea duce la împlinire cu succes toate intervențiile detaliate în D.A.L.I.

Municipiul Arad va continua să depună toate eforturile necesare pentru restaurarea, conservarea și readucerea acestui monument istoric înapoi în circuitul public.

Pentru mai multe informații legate de proiect și programul de finanțare, vă rugăm să consultați site-ul Primăriei Municipiului Arad (<https://www.primariaarad.ro>), secțiunea Proiecte din fonduri naționale nerambursabile și site-ul Institutului Național de Patrimoniu (<https://patrimoniu.ro>), secțiunea Timbrul Monumentelor.

MUNICIPIUL ARAD

310130 Arad -România - Bd. Revoluției 75 - tel. +40-257-281850- fax +40-257-284744
www.primariaarad.ro - pma@primariaarad.ro